БЕСПЛАТНА
ПРАВНА ПОМОЋ
0800 108 208

ИНФОРМАТОР

Пружање правне помоћи и информација неопходних за заштиту и остваривање права интерно расељених лица, избеглица и повратника

ИНТЕРВЈУ
Игор Поповић
помоћник директора
Канцеларије за Косово и Метохију
страна 4

Теренске посете мобилних правних тимова
страна 8

ИНТЕРВЈУ
Драган Гавриловић
страна 10

Право на сутра
страна 13

Број **04**
новембар 2021.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КОСОВО
И МЕТОХИЈУ

Пројекат финансира
Европска унија

Информатор бр. 4

Пројекат „Пружање правне помоћи и информација неопходних за заштиту и остваривање права интерно расељених лица, избеглица и повратника“, који у Србији финансира Европска унија, и у протеклом периоду био је ту да пружи подршку интерно расељеним лицима са Косова*, избеглицама из Хрватске и Босне и Херцеговине и повратницима на основу споразума о реадмисији у решавању правних проблема, било кроз директну правну помоћ у виду заступања у судским и другим поступцима, писање поднесака и прибављање документације или давање правних савета и пружање информација о правима ових категорија грађана.

пружа, експерти пројекта настоје да широј јавности приближе проблеме са којима се корисници сусрећу, као и да учини све информације о правима ових група што доступнијим. С тим у вези, стручњаци ангажовани на пројекту радили су на тематским извештајима који бацају светло на поједине проблеме, али и нуде препоруке и потенцијална решења истих.

У циљу подизања свести како корисника и потенцијалних корисника, тако и шире јавности, тим пројекта спровео је у предходном периоду нову медијску кампању, а настављена је и сарадња

Приказани подаци се односе на период јануар - август 2020. године

Тим пројекта је од почетка спровођења 2008. године затворио преко 4.263 предмета, а тренутно су у поступку 5.155предмета. Само у протеклих годину дана, на бесплатни број 0800 108 208 примљено је 3.099 позива, а правни ескперти су одржали 1.527 састанака, док су адвокати пројекта су заступали ИРЛ у 389 рочишта пред судовима на Косову*.

Поред директне правне помоћи која се корисницима свакодневно

са РТС-ом на документарним серијалима „Право на сутра“.

У овом информатору број 4 можете се детаљније информисати о активностима пројекта, успешно решеним предметима, а прочитаћете и интервјуе са замеником директора Канцеларије за Косово и Метохију Игором Поповићем и правним саветником на пројекту Драганом Гавриловићем.

* Овај назив је без прејудицирања статуса и у складу је са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и мишљењем Међународног суда правде о декларацији о независности Косова

Тренинг за млађе правне саветнике

Једна од активности пројекта бесплатне правне помоћи је и обука младих правних стручњака за специјалозани рад са угроженим катергоријама грађана, институцијама релевантним за рад на пројекту, као и конкретним правним акцијама којима се пружа правна помоћ циљним групацијама.

Ова активност усмерена је на постизање ефикаснијег рада правног тима, као и на стварање одрживог механизма подршке интерно расељеним лицима, избеглицама и повратницима на основу споразума о реадмисији кроз обучавање младних правника за самостални рад у сегментима у којима је правна помоћ овим људима најпотребнија.

Како би се ове обуке одржавале током пандемије КОВИД-19 вируса, у сарадњи са консултантском фирмом за електронску едукацију „Лесте“, развили смо електронску платофрму за одржавање обука.

Платформа је осмишљена тако да се лекције сниме унапред и поставе на платформу дефинисаним редоследом. Полазницима тренинга је у периоду одређеном за конкретан тренинг омогућен приступ видео лекцијама, које, по потреби, могу да одгледају и више пута. У склопу сваке лекције, за полазнике ће бити досупан и материјал који ће могу да сачувају и користе у даљем раду. Платформа пружа комплетне информације ко од полазника је завршио обуку, као и евалуацију обуке. Након истека периода одређеног за конкретну обуку, полазници више неће бити у могућности да приступе обуци, али сав материјал остаје снимљен и чуваће се у архиви.

Поред заштите здравља експерата на пројекту и поштовања тренутних мера, овај начин одржавања тренинга омогућава полазницима да организују своје време и лекције одслушају својим темпом и у складу са другим обавезама и редовним активностима рада са корисницима пројекта.

Прва оваква обука одржана је од 27. јуна до 13. августа 2021. године и била је усмерена на општи појам адвокатуре, Закон о адвокатури, Статут Адвокатске коморе и Кодекс професионалне етике понашања.

Овај пројекат омогућава да ИРЛ добију најбољу могућу професионалну правну помоћ од стране искусних правника и адвоката који познају ситуацију и прописе на КиМ и то бесплатно...

Игор Поповић, помоћник директора Канцеларије за Косово и Метохију

Пројекат бесплатне правне помоћи представља континуирану сарадњу Европске уније Канцеларије за Косово и Метохију, започете 2008. год, на заштити имовинских права интерно расељених лица, избеглица и повратника на основу споразума о реадмисији. О значају пројекта у овом броју Информатора попричали смо са помоћником директора Канцеларије за Косово и Метохију Игором Поповићем.

Информатор: ***Који је значај овог пројекта из угла Канцеларије за Косово и Метохију (ККиМ)?***

И.П.: Пројекат бесплатне правне помоћи за интерно расељене Србе и неалбанце са Косова и Метохије у имовинским питањима је од изузетног значаја зато што обезбеђује пружање бесплатне правне помоћи у континуитету људима који су од јуна 1999. године били присиљени да напусте своје домове на КиМ. Ови људи најчешће су у тешкој материјалној ситуацији и живе по колективним центрима или плаћају кирије по изнајмљеним становима и кућама док су њихове куће, станови и имања на КиМ узурпирани или уништени. Да би остварили повраћај или право на обештећење своје уништене имовине приморани су да воде дугодишње судске спорове или друге поступке пред органима Привремених институција самоуправе на КиМ. Такође су многи од њих протерани са својих радних места на КиМ и покушавају да остваре своја права у предузећима у којима су годинама радили. Сви наведени судски или управни поступци захтевају ангажовање адвоката односно професионалну правну помоћ што захтева издвајање новчаних средстава односно представља велики издатак за ионако материјално угрожене ИРЛ.

Овај пројекат омогућава да ИРЛ добију најбољу могућу професионалну правну помоћ од стране искусних правника и адвоката који познају ситуацију и прописе на КиМ и то бесплатно за ИРЛ што омогућава ИРЛ да без материјалног оптерећења поврате или штите своја имовинска и друга права на територији КиМ. Ово је једини Пројекат бесплатне правне помоћи који омогућава да ИРЛ имају заступање пред судовима или другим органима поред давања правних савета или писања поднесака.

Пројекат заштите имовинских права ИРЛ доприноси и могућности одрживог повратка ИРЛ на КиМ будући да нерешена имовинска питања поред недостатка безбедног окружења представљају главни разлог за изузетно мали проценат повратка ИРЛ на територију КиМ.

Такође је рад Пројекта на случајевима којима се бави од великог значаја за оцену и за извештаје о стању људских права на територији КиМ. Канцеларија за КиМ на основу свих горе наведених разлога пружа пуну подршку Пројекту бесплатне правне помоћи за интерно расељене Србе и неалбанце са Косова и Метохије будући да је исти од изузетног интереса за наше људе са Косова и Метохије.

Информатор: ***Поред овог пројекта у коме Канцеларија сарађује са ЕУ на пружању правне помоћи, који су још видови помоћи за ИРЛ у којима учествује или које директно обезбеђује ККиМ?***

- Помоћ повратничким домаћинствима у циљу обезбеђивања основних животних услова повратничким заједницама кроз интервентну набавку основних животних намирница и опремања домаћинстава основним покућством као и афирмација повратка кроз иди-види посете. На овај начин обезбеђују се основни животни услови повратника који су након изградње кућа често препуштени сами себи.

- Подршка пројектима непрофитних организација и институција који за циљ имају пружање помоћи угроженом становништву на целој територији КиМ, ИРЛ и породицама отетих и несталих.

Пројекти изградње и реконструкције кућа и стамбених зграда који се спроводе у циљу решавања проблема везаних за генерално лоше услове становања лица из социјално угрожених категорија повратника и ИРЛ на територији КиМ. Пројекти обухватају:

• реконструкцију девастираних индивидуалних објеката и изградњу смештајних капацитета са потребним функцијама за колективни смештај (тренутно збрињавање при повратку расељених на повратничку локацију) Од маја 2019. године до јуна 2021. године изграђено је 99 кућа /индивидуалних стамбених објеката

• изградња стамбених зграда. Од маја 2019. године до јуна 2021. године изграђено је 566 стамбених јединица у оквиру 42 зграде у општинама Лепосаввић Звечан, Косовска Митровица, Зубин Поток, Вучитрн и Обилић

• Испорука грађевинског материјала. Од маја 2019. године до јуна 2021. године испоручен је грађевински материјал за 802 домаћинства.

• Изградња саобраћајне и друге јавне инфраструктуре (водоводи, трафо станице, амбуланти, обданишта и др.) Посебно важан пројекат овог типа представља изградња повратничког насеља "Сунчана долина" на локацији Мали Звечан у Звечану средствима из буџета Републике који обухвата изградњу 135 стамбених објеката са укупно 355 стамбених јединица и пратећих јавних објеката школа, црква, тржница, дом заједнице, дом здравља, спортски терени, обданиште и саобраћајна инфраструктура. Планирано је да се изградњом насеља обезбеде услови за живот и рад 35 повратничких породица

...ово је једини пројекат бесплатне правне помоћи који омогућава да ИРЛ имају заступање пред судовима или другим органима поред давања правних савета или писања поднесака.

са 1200-1500 лица. Насеље "Сунчана долина" омогућиће одржив повратак повратничке заједнице јер ће повратници имати обезбеђену јавну инфраструктуру и економске услове за живот и рад за разлику од неуспелих пројеката повратка реализованих од стране међународних организација и Приштине који су се базирали само на изградњи типских кућа без икавих услова за даљи опстанак повратника.

- Помоћ породицама повратника која обухавата редовну месечну новчану помоћ породицама повратника. Од маја 2019. године до јуна 2021. наведену новчану помоћ примиле су 483 повратничке породице.

- Помоћ повратничким заједницама у реализацији пролећне и јесење сетве путем набавке и дистрибуције сетвеног репроматеријала за јесење и пролећне сетве (семенски материјали минерално ђубриво). Пролећном и јесењом сетвом обухваћено је око 2.600 хектара обрадивог земљишта на КиМ које обрађује око 1.100 домаћинстава у 9 општина-Клина, Исток, Пећ, Вучитрн, Призрен, Ново Брдо, Урошевац, Србица и Ораховац.

- Обезбеђивање унапређења услова живота ИРЛ и подршка одрживом повратку кроз подршку и сарадњу са Пројектом ИПА 2014. Пројекат је подржавао повратак на Косово и Метохију кроз доделу повратничких пакета, обуку и доделу грантова за покретање пословних активности. Канцеларија је суфинансирала пројекат са 175.000,00 евра, по 87.500,00 евра у две године.

Реализацијом наведеног пројекта додељено је укупно 96 повратничких пакета помоћи у виду намештаја и беле технике повратничким породицама на КиМ као и 294 гранта за покретање или унапређење пословних активности. Поред тога значајан допринос економској самоодрживости ИРЛ и повратника дат је кроз обезбеђивање 162 вишемесечна тренинга и преквалификацију те 340 кратких пословних обука. Као део суфинансирања од стране Канцеларије прибављено је и повратницима подељено 200 поклон платних картица са износом од 60 000 динара као врста новчаног гранта повратнцима за потребе у периоду реинтеграције.

- Правна помоћ од стране Канцеларије у виду давања усмених и писмених правних савета ИРЛ од стране службеника Канцеларије лицима која се обрате за помоћ у погледу проблематике из различитих области (радно право, пензије, управни поступци, социјална давања итд). Наведена правна помоћ се врши и обраћањем Канцеларије надлежним институцијама у циљу решавања проблема.

- Обезбеђивање услова за рад локалних самоуправа и јавних служби (просвета, здравство, социјала и др.) које омогућавају повратницима живот и рад на територији АП КиМ или пружају услуге ИРЛ у местима њиховог ранијег пребивалишта.

Информатор: ***У којој мери је представљање пројекта и његових резултата у јавности допринело бољој информисаности ИРЛ о својим правима?***

И.П.: Колико можемо да уочимо редовно писање у средствима јавног информисања као што су дневне новине или тематске телевизијске емисије РТС као што су „Право на сутра" о случајевима којима се пројекат бави као што су случај Надежде Јовановић из Приштине или Гордане Ного из Глоговца те изјаве представника Канцеларије за КиМ у великој мери доприносе томе да су ИРЛ свесни да постоји организован начин да покрену поступак за заштиту својих права на КиМ и да нису препуштени сами себи.

Од великог интереса је да се настави са презентацијом пројекта у средствима јавног информисања, а потребна је и сарадња са удружењима и асоцијацијама удружења ИРЛ како би што више представника корисничке популације добили информацију о могућностима које им пројекат пружа.

Од великог интереса је да се настави са презентацијом пројекта у средствима јавног информисања, а потребна је и сарадња са удружењима и асоцијацијама удружења ИРЛ...

Избеглице из Хрватске и Босне и Херцеговине

Иако је велики број оних који су деведесетих избегли из Републике Хрватске и Федерације Босне и Херцеговине до сада решио статусна питања и у потпуности се реинтегрисао у нове средине, и даље постоји велики број оних који то још увек нису успели. Као најчешћи њихови проблеми издвајају се недостатак личних докумената, у смислу личне карте и извода из матичних књига, нерешен статус држављанства, права на пензије и стамбена питања.

Пројекат бесплатне правне помоћи, поред интерно расељених лица са Косова и Метохије и повратника на основу споразума о реадмисији, подршку при решавању статусних питања пружа и овој категорији грађана.

Правна помоћ која је за избеглице доступна огледа су у прибављању документације из места порекла, уписа у матичне књиге Републике Србије, правног саветовања и припремања правне документације и поднесака.

Како би им помоћ била пружена на благовремен и ефикасан начин, пројекат је остварио сарадњу са локалном организацијом „Пројекат грађанских права“ из Сиска.

У сарадњи са овом организацијом, у протеклих годину дана успешно смо прибавили преко 40 докумената из Републике Хрватске, а тиме и помогли нашим корисницима да реше своја статусна, па и стамбена питања.

Поред организације из Сиска, како бисмо дошли до што већег броја избеглица којима је и даље потребна правна помоћ, остварили смо сарадњу и са удружењима избеглица у Србији.

- Удружење Срба из Хрватске
- Удружење пензионера из Хрватске
- Коалиција удружења избеглица

Корисница је 1993. године избегла из Републике Хрватске , тачније из села Бесовац , општина Огулин и населила се у Нишу. Све време боравка у Републици Србији живела је као подстанар, а такође није поседовала ни лична документа Републике Србије, осим избегличке легитимације.

Током јула месеца 2021. године, од стране Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, корисница је упућена на пројектну канцеларију у Нишу, ради пружања правне помоћи у вези са прибављањем докумената из Републике Хрватске ради остваривања права у Републици Србији, а највише пријема у држављанство Републике Србије. Корисница је такође и конкурисала за стан из програма Регионалног стамбеног збрињавања (РХП) у згради која је из Програма изграђена у Нишу.

Како би остварила право на добијање стана из РХП програма, корисници је било потребно, прибавити родни лист, домовницу и уверење о ЈМБГ како би била примљена у држављнство Републике Србије. С обзиром на то да је предмет означен као хитан како би добила кључеве стана из РХП програма, правни тим нишке канцеларије је истог дана контактирао партнерску организацију из Сиска, која је тражена документа из надлежних институција у Хрватској прибавила и послала током истог месеца.

ТЕРЕНСКЕ ПОСЕТЕ МОБИЛНИХ ПРАВНИХ ТИМОВА ОКТОБАР 2020. ОКТОБАР 2021.

Током протеклих годину дана наши мобилни тимови показали су се као ефикасан метод "продужене руке" непосредне бесплатне правне помоћи.

У складу са позивима, иницијативама и потребама, уз сарадњи са локалним повереницима Комесаријата за избеглице и миграције, локалним институцијама и релевантним невладиним организацијама, мобилни правни тимови излазе на терен и одржавају састанке са корисницима у свим општинама и градовима где се увиђа потреба. Неретко се организују и посете многобројним центрима колективног смештаја корисника, као и на позив корисника који из здравствених разлога нису у могућности да непосредно приступе месту састанака, правни стручњаци обезбеђују правну помоћ посетом у њиховим домовима.

Вођени мотивом обезбеђивања адекватног приступа информацијама, саветима и ефикасне правне помоћи Мобилни правни тимови у периоду од октобра 2020. године до октобра 2021. године, размотрили су правна питања, указали и пружили потребну правну помоћ кроз 25 теренских посета, сусрели се, саслушали и размотрили правне недоумице и нерешена правна питања више од 40 лица и у више од 60 правних случајева омогућили правну асистенцију, потребно информисање, саветовање и заступничку стручну правну помоћ.

Међу посећеним градовима и општинама су и Ариље, Бајмок, Ивањица, Клина – насеље Велико Крушево, Крушевац, Куршумлија, Лучани, Пожега, Прибој, Пријепоље, Суботица, Ужице, Штрпце, Александровац, као и корисници који бораве на територији београдских општина Младеновац и Гроцка.

Управо професионалност, континуиран рад и искуство правних тимова омогућава идентификовање и решавање најчешћих правних потреба корисника и обезбеђује да се индивидуално обликују и ојачају они механизми правне помоћи који омогућавају ефикасну правну асистенцију, уједно и да се дефинишу примери најбоље праксе као модела најефикаснијег решења. Високом професионалношћу и посвећеношћу мобилног тима, теренске посете се припремају и реализују у усклађеној и експедитивној организацији, заснованој на анализи и добро синхронизованом информисању, уз повратне информације на локалним нивоима, и тиме обезбеђујући мобилну правну помоћ прилагођену правовременој и ефикасној правној подршци посећених корисника.

Кућна посета кориснику из Јагодине

Мобилни тим нишке канцеларије у Куршумлији

Мобилни тим и Грачанице са корисницом из Штрпца

Правни саветници београдске канцеларије са readmisantima из Суботице

Теренска посета Пожеги

Тематски извештаји

Тематски извештаји спадају у активности пројектног тима и спољних сарадника који се баве заштитом људских и својинских права интерно расељених лица са КиМ, избеглица и повратника по основу споразума о реадмисији. Ови извештаји имају за циљ да баце светло на неке од најучесталијих проблема циљних групација пројекта и изнесу потенцијала решења која се редовно разматрају на тематским радним групама- панел дискусијама. О извештајима се дискутује у циљу бољег и систематичнијег сагледавања целокупног процеса заштите имовинских права интерно расељених лица, избеглица и повратника по реадмисији.

Од октобра 2020. године до данас, израдили смо три нова тематска извештаја:

- Приватизација друштвених предузећа на Косову* и остваривање права на удео од 20% од приватизације
- Утицај Скопске иницијативе на остваривање права интерно расељених лица
- Избеглице - правна помоћ на путу трајног решавања и остваривања права

Извештај „Избеглице - правна помоћ на путу трајног решавања и остваривања права" представили смо у оквиру панел дискусије коју смо организовали 3. новембра 2021. године у Београду. Скуп је отворио заменик директора Канцеларије за Косово и Метохију Игор Поповић, истичући значај рада пројекта у оснаживању циљних групација. Пројектни стручњак за сарадњу са локланим заједницама, уједно и аутор извештаја, Маја Симеоновска представила је анализу најчешћих правних проблема избеглица из Хрватске и Босне и Херцеговине, као и могућа решења која би могла да омогуће њихову интеграцију и остваривање основних људских права. Један од панелиста била је Ружица Банда, представница мисије ОЕБС-а у Србији, која је представила Регионални програм стамбеног збрињавања и резултате које је програм остварио до сада. Правни саветник пројекта Драган Гавриловић представио је неке примере са терена са којима се правни тим пројекта сусретао.

Поред представника пројекта и Канцеларије за Косово и Метохију, скупу су присуствовали и представници удружења избеглица, УНХЦР-а и Екуменске хуманитарне организације (ЕХО).

„Чињеница је да се избеглице налазе у једној земљи, а своја права потражују у другој или морају прибавити релевантне доказе како би имали приступ правима у земљи у коју се интегришу. То подразумева праћење развоја правног система у земљама у окружењу. С обзиром да се најчешће ради о угроженим групама, то није могуће, а немају ни правно образовање да то сами испрате. Тако да је правна помоћ и даље неопходна нарочито у смислу информисања корисника о томе како да остваре своја права и који су надлежни органи како у Србији тако и у земљама порекла, као и за прибављање потребне документације..."

Ружица Банда, Мисија Оебс-а у Србији

... није занемарљив и број предмета који се односи на права из радног односа, прецизније на права која произлазе из приватизације предузећа у којима су интерно расељена лица била запослена ...

Интервју са Драганом Гавриловићем

Пројекат бесплатне правне помоћи подршку интерно расељеним лицима са КиМ пружа и за остваривање права из радног односа. Процењује се да је око 60.000 ИРЛ до расељавања радило у друштвеним предузећима која су последњих година у процесу приватизације. О томе која права у тим поступцима остварају ИРЛ и на који начин им пројекта помаже разговарали смо са вишим саветником за развој капацитета пројекта Драганом Гавриловићем.

Информатор: ***Поред пружања правне помоћи у вези са бесправно заузетом или оштећеном имовином и прибављања документације, пројекат пружа подршку ИРЛ и за правне проблеме у вези са остваривањем права из радног односа. Који су то проблеми са којима се ИРЛ обраћају пројекту?***

Д.Г.: Иако је највећи број предмета у којима поступамо у вези са незаконитим заузимањем непокретности, оштећеном имовином или прибављањем документације на КиМ за кориснике који су интерно расељени у Централној Србији, не могу да се не осврнем и не истакнем да није занемарљив и број предмета који се односи на права из радног односа, прецизније на права која произлазе из приватизације предузећа у којима су интерно расељена лица била запослена до 1999. године, када су због опште познатих околности била приморана да напусте КиМ и уточиште пронађу у неком од места у Централној Србији. Тачније, пројекат пружа стручну помоћ у предметима у којима корисници остварују право на удео од 20% од приватизације предузећа.

Информатор: ***На Косову* је у току приватизација друштвених предузећа. Шта то значи за ИРЛ који су до расељења радили у тим предузећима? (ко све остварује право на 20% од приватизације?)***

Д.Г.: На КиМ је у току приватизација, коју спроводи Агенција за приватизацију са седиштем у Приштини. Спровођење поступка приватизације је врло значајно питање за интерно расељена лица са КиМ. Врло је битно поменути да је по неким изворима у друштвеним предузећима било запослено преко 60000 радника са статусом интерно расељених лица. Сам процес приватизације је врло битан за кориснике пројекта, посебно имајући у виду да нашим корисницима после спроведеног поступка приватизације припада одређена накнада, односно удео од приватизације на који корисници пројекта имају право, због чињенице да су били запослени у овим предузећима који су субјекти приватизације. Право на удео од приватизације је регулисано УНМИК уредбом 2003/13, а она прописује да су то лица која су у време приватизације била на платном списку субјекта приватизације најмање 3 године и да је у предузећу у време приватизације било у радном односу.

Информатор: ***Колико је до сада предузећа приватизовано и колико је укупно корисника којима је пројекат помогао да остваре права на удео од 20% од приватизације?***

Д.Г.: По подацима са којима располажемо, од почетка поступка приватизације до данас је приватизован велики број предузећа кроз 10б група приватизација. Од почетка рада пројекта бесплатне правне помоћи, дакле од 2008. године, наш правни тим је пружао помоћ у више десетина поступака приватизације и помагао у поступцима остваривања права на удео од 20% од приватизације. Овом приликом бих издвојио да је зе време овог мандата у периоду од јануара 2019. године до данас наш тим успешно окончао више од 500 предмета и помогао да право на удео од 20% од приватизације оствари више од 500 корисника, што представља импозантан број решених предмета у само две године трајања мандата пројекта, посебно имајући у виду да се већи број предмета односи на незаконито заузимање непокретности, оштећену или уништену имовину или пак предмете у којим Пројекат прибавља неопходну документацију за кориснике Пројекта.

Информатор: ***Да ли и на који начин ИРЛ могу сами да се информишу о статусу приватизације и да ли се налазе на списку?***

Д.Г.: Сам поступак остваривања права на удео од 20% од приватизације почиње објављивањем привремене листе запослених и бивших запослени који остварују право на удео од 20% од приватизације. Ову листу сачињавају Унија независних синдиката са седиштем у Приштини заједно са Агенцијом за приватизацију са седиштем у Приштини. По сачињавању листе, она се објављује на интернет страници Агенције за приватизацију, а такође и у дневним новинама које излазе на српском језику у Централној Србији. Мишљења сам да је овај начин обавештавања од стране Агенције за приватизацију веома проблематичан, с обзиром на то да је велики број интерно расељених лица која су била запослена у неком дружтвеном предузећу на КиМ старије доби па је претпоставка да нису у

...у периоду од јануара 2019. године до данас наш тим успешно окончао више од 500 предмета и помогао да право на удео од 20% од приватизације оствари више од 500 корисника ...

могућности да се служе алатима као што су интернет и свакодневно прате новости на сајту Агенције за приватизацију на КиМ. Други аспект јесте финансијски. Имајући у виду да се ради о корисницима који су напустили места порекла на КиМ, већина и даље има проблеме са непокретном имовином на КиМ, закључује се да ова категорија лица није у могућности да издваја средства како би свакодневно куповало новине. Без обзира на ове чињенице, пројекат бесплатне правне помоћи поред пружања правне помоћи има и стручне тимове који прате новости и обавештења везана за објављивање спискова која се односе на кориснике пројекта и тако доприноси да сваки корисник буде благовремено обавештен о објављивању списка и даљим корацима у поступцима везаним за права из приватизације.

Информатор: ***Који су то конкретни кораци које пројекат предузима у овим поступцима?***

Д.Г.: Конкретни кораци после објављивања привремених спискова, без обзира да ли је корисник сам дошао до сазнања или је пројекат бесплатне правне помоћи путем праћења обавештења преко својих стручних тимова, јесу претходно испитивање привремених спискова који су објављени и тренутно обавештавање корисника без обзира да ли су корисници на листи радника који остварују ово право или су пак изостављени са списка као лица која не остварују ово право. Следећи кораци јесу неопходне овере докумената за клијенте(радних књижица, решења, осталих доказа о постојању радног односа) пред надлежним јавним бележником на КиМ. Након овере докумената , за клијенте се улажу жалбе на привремене спискове, прилажу оверени докази и упућују Агенцији за приватизацију на одлучивање. Колико су ови поступци комликовани и дуготрајни, говори чињеница да готово 90 посто ових предмета буде окончана тек пред Посебном комором Врохвног суда у Приштини, али без обзира на то, током трајања целог поступка пројекат пружања бесплатне правне помоћи пружа правну помоћ корисницима и служи као подршка корисницима до коначног остваривања права из приватизације.

Информатор: ***Колики значај и улогу има пројекат бесплатне правне помоћи у поступцима остваривања права на удео од 20% од приватизације?***

Д.Г.: Колики је значај и улога пројекта бесплатне правне помоћи говори и чињеница да је пројекат на услузи клијентима кроз 6 канцеларија и то 4 канцеларије у Централној Србији и 2 партнерске организације на КиМ , чиме пројекат својим радом практично покрива рад на целој територији Републике Србије , чиме је олакшан приступ коринсицима и омогућава им да се без проблема или додатних трошкова јаве некој од пројектних канцеларија ради пружања правне помоћи у овим предметима. Као што сам поменуо, већина интерно расељених лица живи у веома лошим економским условима, па је од великог значаја и та чињеница да своје право које произлази из приватизације могу остварити преко правних саветника пројекта, што укључује и бесплатно заступање од стране адвоката пројекта у поступцима пред судовима на КиМ. Ако се у обзир узму сви фактори, долазимо до закључка да је пројекат бесплатне правне помоћи од огромног значаја и да је улога у остваривању права корисника на права из приватизације велика, јер би у супротном корисници били препуштени сами себи уз једину алтернативу ангажовања приватних адвоката са КиМ, одласка на КиМ и свих осталих активности, а трошкови тих активности би можда и превазишли новчани износ који би корисници остварили добијањем средстава од приватизације.

... да је пројекат бесплатне рпавне помоћи од огромног значаја и да је улога у остваривању права корисника на права из приватизације велика, јер би у супротном корисници били препуштени сами себи...

Право на сутра

Пројекат бесплатне правне помоћи је и у протеклом периоду наставио сарадњу са Радио-телевизијом Србије на документарним емисијама „Право на сутра - Специјал“ о проблемима циљних група пројекта, као и о помоћи која им је кроз овај пројекат доступна. У протеклих годину дана, на каналу РТС 2 емитована су два серијала од по три епизоде.

Серијал емитован у јануару и фебруару ове године посветили смо повратницима на основу споразума о реадмисији и проблемима са којима су суочени наком повратка после често вишегодишњег боравка у некој од земаља Европске уније. У овом серијалу, поред помоћи коју им пројекат пружа при решавању правних и статусних проблема, осврнули смо се и на шири спектар помоћи коју пружају различите организације, локлане самоуправе и Европска унија кроз пројекте усмерене ка овој категорији грађана.

У марту и априлу успешно смо реализовали серијал у коме смо представили подршку коју пружамо у виду прибављања докумената из места порекла за све три циљне групе. Осврнули смо се и на права интерно расељених на остваривање удела од приватизације предузећа и којима су радили до исељавања и механизме правне помоћи у овим предметима. Такође, у овом серијалу смо посебну пажњу посветили избеглицама из Хрватске и Босне и Херцеговине.

Кроз разговоре са корисницима пројетка приказали смо сегменте у којима им је помоћ најпотребнија, а представили смо и Регионални програм стамбеног збрињавања, који се за избеглице у региону спроводи у сарадњи Европске уније и Републике Србије.

Снимање у пројектној канцеларији у Београду

Изјава избеглице и Хрватске снимана у Гаџином Хану

Повратничка породица из Суботице

Незаконито заузета имовина у Призрену

Странка је расељено лице из Призрена, са тренутним пребивалиштем у Војводини.

Када је 1999. год. напустила КиМ, у центру Призрена остала јој је имовина, тачније парцела на којој је почела да зида кућу. Непознато лице је искористило одсуство власника и на већ започетој основи изградило огромну кућу на више спратова. Када је након неколико година странка посетила своју имовину, остала је шокирана ситуацијом затеченом на терену. Одмах се обратила ХПД-у и пројекту бесплатне правне помоћи. Иако се поступак код ХПД-а завршио потврђивањем имовинских права наше странке, тужени је наставио да користи имовину наше странке. Пројекат је у име овог корисника иницирао тужбу за исељење и повраћај имовине у пређашње стање. После вишегодишњег судског поступка процес се завршио правоснажном и извршном пресудом којом се супротној страни налаже да се исели и имовину врати у предјашње стање. Међутим, тужени је одбио да добровољно изврши судску пресуду. Пројекат је у име странке иницирао поступак извршења пресуде.

Нажалост, суд је наложио нашем кориснику да депонује средства у износу од 19.000,00 евра на име рушења нелегално подигнутог објекта како би се парцела вратила у пређашње стање. Адвокати пројекта били су суочени са немогућом правном ситуацијом која је захтевала иницирање многих поступака, како код Косовске агенције за имовину (КПА), тако и код надлежног Тужилаштва.

Све правосудне институције су негирале своју надлежност са тврдњом да се ради о грађанској правној ствари. Адвокати пројекта иницирали су поступак код Уставног суда у Приштини подношењем уставне тужбе у јуну 2018. године. Напокон, у марту 2021. године Уставни суд је одлучио да је уставна тужба прихватљива. Процес извршења ће према налогу Уставног суда бити настављен.

Ово је велика победа у овој дугогодишњој борби да се нашој странки врати њена имовина.

Приватизација ДП „ИФС Прогрес" Призрен

Друштвено предузеће „ Прогрес“ из Призрена приватизовано је 2013. године.

На основу Закона о приватизацији на КиМ, сви запослени који су у друштвеном предузећу радили дуже од три године, остварују право на удео од 20% профита стеченог у процесу приватизације, што укључује и више од 100 корнисника пројекта који су до 1999. године радили у овом предузећу. Посебна комора Врховног суда која се односи на питања Косовске агенције за приватизацију донела је 2019. године коначну пресуду која је и наше кориснике укључила на листу запослених који остварују ово право.

Пресуда је достављена на адресу невладине организације са којом пројекат сарађује у Грачаници, након чега су правни тимови контактирали све кориснике наведене у пресуди ради даљег поступања и исплате новца.

Први корак био је упућивање корисника да отворе рачуне у некој од банака на територији КиМ, саветовање и асистенација у том процесу. Након тога правници су се састали са сваким корисником појединачно и за свакога саставили и поднели Захтев за исплату удела од 20% од приватизације. Овај процес био је успорен насталом пандемијом КОВИД-19 вируса, а правни саветници одржавали су састанке и током ванредне ситуације, поштујући све прописане мере заштите, како би се овај процес убрзао. До данас, исплату удела од 20% од приватизације добило је 86 корисника.

Компензација за станарско право

Корисница пројекта бесплатне правне помоћи је интерно расељено лице из Приштине, сада са пребивалиштем у Новом Саду.

Пројекту се обратила поводом стана у Приштини. Наиме, корисница је имала право коришћења стана до расељавања, а након тога у стан је ушло НН лице. Она је своје станарско право пријавила Комисији за стамбено-имовинска питања (ХПД), у то време надлежној инситицији за питања имовине на КиМ. Комисија је одлуку донела у корист НН лица, које се у том тренутку налазило у стану, а корисници је истом одлуком одређена компензација (новчани износ) на име права коришћења које је изгубила том одлуком.

Корисница је инсистирала да се покрене судски поступак у коме ће се оспоравати оваква одлука, што је и правни тим пројекта учинио, а уједно је покренуо и поступак пред органом надлежним за питања извршења одлука ХПД-а, Косовском агенцијом за упоређивање и верификацију имовине, за исплату компензације.

Јула месеца 2021. године добили смо обавештење од ове агенције да је за корисницу донета одлука коју мора преузети у агенцији у Приштини, па су наши правни саветници на Косову и Метохији на основу пуномоћја преузели поменуту одлуку и доставили је корисници. Одлуком је процењена вредност стана и износ компензације. Након тога, корисници је на рачун уплаћен новчани износ одређен одлуком.

БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОЋ
0800 108 208

Издавач:
Пројекат „Пружање правне помоћи и информација неопходних за заштиту и остваривање права интерно расељених лица, избеглица и повратника"

Канцеларије:

Београд
Француска 5/5

Ниш
Страхињића Бана 8

Краљево
Хајдук Вељкова 1/2

Врање
Ђуре Јакшића 1

Косовска Митровица
НВО Актив, Краља Петра I 183а

Грачаница
НВО Азод, Кнеза Лазара бб
(Тржни центар, II спрат)

info@pravnapomoc.org

www.pravnapomoc.org

Техничко уређење:
DoubleClick Advertising

Фотографије:
Архива Пројекта

Штампа:
DoubleClick Advertising

Пројекат спроводи Конзорцијум који предводи Европска консалтинг група.

Садржај ове брошуре искључиво је одговорност пројекта и Канцеларије за Косово и Метохију и не одражава нужно ставове Европске уније.